

УДК 339.138

Антонюк Ю. - ст. гр. БМ - 41

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

РЕГУЛЮВАННЯ БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Науковий керівник: к. е. н., доцент Зяйлик М. Ф.

Запровадження ринкових засад та форм господарювання в економіку України зумовило зміну функцій держави і збільшило роль спеціалізованих фінансових організацій в бізнесі. Ці зміни торкнулись не лише форм ведення господарської діяльності, але і способів укладання угод та договорів на реалізацію майна, цінних паперів, товарів та послуг чи проведення будь якого виду операцій, пов'язаних з ними. Виникла необхідність у вільних ринкових інститутах, таких як торгівельні дома, ярмарки, аукціони та біржові структури, які будуть виконувати всі ці функції.

В Україні основи біржової діяльності вже закладено. В міру нормалізації загальної економічної ситуації та нагромадження досвіду, біржі мали б усі шанси стати реальними індикаторами ринкових цін, тобто успішно виконати завдання, які на них покладаються, однак практичного результату не спостерігається. Переваги біржової торгівлі є загальновідомими, оскільки їй притаманна регулярність операцій, постійне місце проведення торгів, рівноправність учасників та здійснення розрахунку через рахункову палату. Зазвичай розрізняють:

- фондову біржу, що оперує цінними паперами, обіг яких не обмежений;
- товарну біржу, що надає послуги в укладенні біржових угод, виявленні попиту і пропозицій на товари, товарні ціни, вивчає і упорядковує товарообіг і сприяє пов'язаним з ним торговельним операціям;
- валютну біржу, на якій здійснюються операції з купівлі та продажу валютних цінностей уповноваженими комерційними банками;
- змішану біржу – на ній укладаються біржові угоди щодо цінних паперів та інших товарів, допущених до обігу на біржі.

Досвід країн ринкової економіки свідчить про досить тісну взаємодію держави і ринкової системи, взагалі, та в регулюванні біржової діяльності, зокрема. У процесі такої взаємодії на державу покладаються обов'язки забезпечувати ринок і біржову торгівлю законодавчою базою, але в Україні й досі не створена біржа, яка відповідала б своїй ролі в економічному, чи в організаційному аспектах. Законодавство нашої держави, що регулює біржову діяльність – це Закони України «Про товарну біржу» і «Про цінні папери та фондовий ринок», які не стимулюють впровадження в практику сучасного механізму ведення бізнесу. Ці законодавчі акти досить поверхневі, не містять цілого ряду головних аспектів створення строкового ринку. Як правило, понад 53 % бірж України зовсім не торгують. Відбувається постійний процес реорганізації цих структур, деякі з них не можуть виконувати функцій, властивих класичним біржам.

Отже, можемо сказати, що в Україні спостерігається невідповідність універсальної біржі як ринкового інституту світовим зразкам. Її причинами є: відсутність у державі цілісної концепції становлення сучасних бірж, недосконалість біржового законодавства, наявність не біржового товару у біржовому обороті, прискорений розвиток кількості бірж на фоні повільного розвитку ринку основних активів.